

ΠΑΝΔΩΡΑ.

1 ΙΟΥΛΙΟΥ, 1855.

ΤΟΜΟΣ ΣΤ΄.

ΦΥΛΛ. 127.

ΙΣΠΑΝΙΚΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ, ΕΠΙ ΠΕΤΡΟΥ ΤΟΥ ΣΚΛΗΡΟΥ.

— 9 —

Κατὰ τὸ Γαλλικὸν τοῦ Ἀλεξάνδρου Διμᾶ.

(Συνέκτ. ἰσ. πολλὰ β. ΡΚΕ΄.).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ΄.

— 0 —

Ἀπὸ ἐνὸς ἤδη μὲνός ὁ Ἰωάννης Πασχάλης ἦτο πρῶτος Εἰσαγγελέως βοηθός τῆς Σιβιλίας, καὶ καθ' ὅλον τὸν χρόνον τοῦτον μία μόνον δολοφονία εἶχε πραγμῆ, διὰ τὴν ὁποίαν ὁ αὐτουργός δὸν Ἰωάννης Ναλβέδος ἐκρατήθη ὡς ἡγοπτος τὴν ἐπαύριον. Ἀποδείχθεισά δὲ τῆς ἐνοχίας του δι' ἀναμφισβητήτων μαρτυριῶν, ὁ κατάδικος ἐζήτησεν ἄλλ' εἰς μάτην χάριν ὁ πρῶτος βοηθός τοῦ Εἰσαγγελέως τὸν εἶχε καταδικάσει εἰς θάνατον, μ' ὅλον τὸ μέγα του ὄνομα καὶ

τὴν ἐπίδοσιν τῆς οἰκογενείας του· ὁ βασιλεὺς δὸν Πέτρος ἀφῆκεν ἐλευθέραν τὴν ἐνένοειαν τῆς δικαιοσύνης, ὁ δὲ κατάδικος ἐθανατώθη ἄνευ τῆς ἐλαχίστης χάριτος. Τὸ παράδειγμα τοῦτο ἐπροξένητε μεγίστην ἐντύπωσιν εἰς τὰ πνεύματα ἔθλων, καὶ κατέδειξεν ἐκ πρώτης ἀφετηρίας τὸ ἀδιάφθορον καὶ τὴν ἐμπειρίαν τοῦ νέου δικαστοῦ. Εἶναι ἀληθές ὅτι, τὸ πρῶτον μέτρον ὅπερ ἔλασεν ὁ πρῶτος βοηθός τοῦ Εἰσαγγελέως ὑπῆρξε νὰ ἀποπέμψῃ τῆς ὑπηρεσίας τὰ τρία τέταρτα καὶ πλείονας ἐτι τῶν ὑπαλλήλων τοῦ προκατόχου του, οἵτινες πλὴν τοῦ μισθοῦ ὅντινα ἐρορήγει πρὸς αὐτοὺς ἡ ἐξουσία, ἐλάμβανον καὶ ἄλλα ἀδρότερα ἀπὸ τοὺς μεγιστᾶνας, θέλοντας νὰ ἔχωσιν αὐτοὺς τυφλὰ ὄργανα τῆς ἀκολασίας των καὶ τοῦ φιλελεύθερου χαρακτῆρός των. Ὁ Ἰωάννης Πασχάλης ἀντικατέστησε τοὺς ὑπαλλήλους τοῦτον δι' ἄλλων τιμίων, καὶ ὀργανίσας σῶμα ὄρεινόν ἐκ τριακοσίων ἢ τετρακοσίων ἀνθρώπων, τὸ διεμερίσθη καθ' ἑκάστην ἐσπέραν εἰς νυκτερινούς περιπολοὺς οἵτινες, ἅμα σημαυνομένης τῆς ἐνάτης, διέτρεχον πανταχόθεν τὰς ὁδοὺς τῆς Σιβιλίας. Αὐτοὶ δὲ καὶ οἱ ἐπιτηρηταί των, σταθμεύοντες εἰς τὰς ἐσημοτέρας ὁδοὺς καὶ εἰς τὰς μᾶλλον συγναζομένας πλατείας,

είχον ρητὴν διαταγὴν νὰ μὴ συγχωρῶσιν εἰς μηδένα νὰ μένη εἰς τὰ κοιτώματα τῶν θυρῶν, ἢ εἰς τὰς κιγκλίδας τῶν παραθύρων. Ἡ ὑπηρεσία αὕτη ἦτο ἐπίπονος· ἀλλ' οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἐπληρόνοντο ἀφειδῶς, καὶ ἐπειδὴ ἐκ τοῦ μισθοῦ του, μισθοῦ σημαντικοῦ, ὁ πρῶτος βοηθὸς τοῦ Εἰσαγγελέως δὲν ἐλάμβανεν, εἰμὴ τὸ ἀπολύτως ἀναγκαῖον αὐτῷ διὰ τὴν ζήτη, διὰ τοῦ περισσεύματος ἐπῆρκει εἰς τὰ τυγαῖα ἐξόδα, καὶ πῦξανε τὸν μισθὸν τῶν ὑπαλλήλων του, ὅσῳ ἐνόμιζεν ἀναγκαῖον.

Εἶπομεν λοιπὸν, ὅτι πρὸ δεκαπέντε ἢ δώδεκα ἢ μισθῶν, μ' ὅλας τὰς νυκτερινὰς συνθηεῖας τῆς πρωτευούσης τῆς Ἀνδαλουσίας, τὸ παραμικρὸν δὲν εἶχε πρᾶχθῆ εἰς τὰς ὁδοὺς της, ἐκτὸς μικρῶν τινῶν κλοπῶν τῶν ὁποίων ἐν τούτοις οἱ αὐτουργοὶ ἐτιμωρήθησαν συμφώνως μὲ τὸν νόμον, ἀλλ' ἐν καιρῷ ζοφεροτάτης τινος νυκτὸς ὁ Ἀντώνιος Μενδέζος, εἰς τῶν νυκτερινῶν φυλάκων εἰς ὃν ὁ Ἰωάννης Πασχάλης εἶχεν ἄκραν ἐμπιστοσύνην, εἶδεν ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν, εἰς ὑποπτον καὶ παράμερον τινα ὁδὸν, ἄνθρωπον κεκαλυμμένον μὲ τὸ ἐπανωφόριόν του. Φῶς εἰς τὸ μέσον τῆς ὁδοῦ, ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἐστάθη ἐπὶ μικρὸν ἐμπροσθεν παραθύρου τινος, ἐκτύπησε τρίς τὰς χεῖρας, ἠκροάσθη ἂν τῷ ἀπεκρίθησαν, καὶ ἰδὼν ὅτι τὰ πάντα ἠρέμουν, ἐσυλλογίσθη βεβαίως, ὅτι ἐκεῖνος ἢ ἐκείνη τὴν ὁποίαν ἐκάλει δὲν ἦσαν ἀκόμη εἰς τὴν θέσιν της, καὶ ἤρχησε νὰ περιπατῆ ἐμπροσθεν τῆς οἰκίας. Ἔως τῆς στιγμῆς ἐκείνης οὐδὲν ἐγένετο ἐναντίον τῆς τάξεως, ὁ περιπατῶν δὲν ἴστατο σταθερῶς εἰς ἓν μέρος, διότι ὑπήγαινε καὶ ἤρχετο ἀπὸ τὴν μίαν ἄκραν τοῦ ἐμπροσθίου μέρους τῆς οἰκίας ἕως εἰς τὴν ἄλλην. Καὶ ὁ Ἀντώνιος Μενδέζος λοιπὸν πιστὸς εἰς τὰ χρέη τῆς φυλακῆς του, εἶδεν ὅτι αἱ δοθεῖσαι διαταγαὶ δὲν εἶχον παραβιασθῆ.

Ἐν τοσούτῳ, στιγμῶν τινῶν παρελθουσῶν, ὁ ἄγνωστος ἐράνη ὅτι ἐδαρύνθη νὰ περιμένη, ἐστάθη ἐκ νέου ἀπέναντι τοῦ παραθύρου, καὶ ἐκτύπησε πάλιν τὰς χεῖρας· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ αὕτη ἢ πρόσκλησις, καὶ ται μᾶλλον πολὺκροτος, δὲν ἠκούσθη, ὁ ἄγνωστος ὑπέμεινεν ἔτι μικρὸν, ἂν καὶ ἀπὸ τὰς ὑποκώσους βλαστημίας του, ἦτο εὐκόλον νὰ ἐνοήθη τις, ὅτι κατέβαλεν ὑπεράνθρωπον προσπάθειαν διὰ νὰ πράξῃ οὕτω· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Ἰωάννης Πασχάλης δὲν εἶχεν ἀπαγορεύσει τὰς βλαστημίας, ἂν ἐγίνοντο ἐνῶ ὁ βλαστημῶν ἐπεριπάτει, καὶ ἐπειδὴ ὁ ἄγνωστος, μωκώμενος καὶ βλαστημῶν, ἤρχησε συγχρόνως καὶ νὰ περιπατῆ, ὁ Ἀντώνιος Μενδέζος ἐμεινεν ἄφωνος καὶ ἀκίνητος εἰς τὴν γωνίαν ὅπου εἶχε κρυθῆ, ὅθεν εἶδύνατο νὰ βλέπῃ καὶ τὰ ἐλάχιστα κινήματα, καὶ ν' ἀκούῃ μάλιστα τοὺς λόγους τοῦ ξένου, ἂν οὗτος ὠμίλει δυνατά. Ἐπὶ τέλους ὁ ἄγνωστος ἐστάθη καὶ τρίτον, κροτήσας τὰς χεῖρας τοσοῦτον ἰσχυρῶς, ὥστε κίνδυνος ἦτο νὰ ἐξυπνήσωσι καὶ οἱ βαθέως ὑπνιόττοντες. Ἰδὼν δὲ ὅτι τὰ πάντα ἀπέβαινον ἀνωφελῆ, ἀπεράσισε νὰ πλησιάσῃ πρὸς τὴν θύραν τῆς οἰκίας, καὶ ἐκρούσεν αὐτὴν διὰ τοῦ γρόνθου του τόσον δυνατὰ, ὥστε διὰ τὸν φόβον μήπως δεῦτερον κτύπημα ὄμοιον τοῦ πρώτου συντρίψῃ τὴν θύραν, γραῖά τις

ἤνοιξεν ἀμέσως τὸ παράθυρον, καὶ ἐκβαλοῦσα τὴν κεφαλὴν ἔξω, ἠρώτησε ποῖος ἐτάραττε τὴν ἡσυχίαν οἰκίας τόσον ἐντίμου, εἰς τοιαύτην ὥραν τῆς νυκτός.

Ὁ ἄγνωστος ἐράνη ἐκπλαγεῖς, διότι ἡ φωνὴ τῆς γραῖας δὲν ἦτο ἡ φωνὴ τὴν ὁποίαν ἦτο συνειθισμένος ν' ἀκούῃ. Ἐφοβήθη ἀμέσως μὴ ἠπατήθη, καὶ ἐστρεφε πρὸς αὐτὸν τὰ βλέμματα· ἀλλ' ἰδὼν ὅτι ἡ οἰκία ἦτο ἐκείνη εἰς τὴν ὁποίαν συνείθιζον ἀναμφισβότως νὰ τὸν ὑποδέγωνται·

— Τί διάβολος τρέχει ἐδῶ; ἠρώτησε, διὰ τί δὲν μὲ ἀποκρίνεται ἡ Πακῆτα;

— Διότι ἀνεχώρητε σήμερον τὸ πρωὶ μὲ τὴν δόνα Ἐλεονώραν τὴν κυρίαν της.

— Ἡ δόνα Ἐλεονώρα ἀνεχώρησεν! ἀνέκραξεν ὁ ἄγνωστος· μὰ τὸν ἅγιον Ἰάγον! ποῖος ἐτόλμησε νὰ τὴν ἐπάρῃ;

— Τὴν ἐπῆρέ τις ὁ ὁποῖος εἶχε δικαίωμα.

— Καὶ αὐτὸς ποῖος εἶναι;

— Ὁ ἀδελφός της, ὁ δὸν Σαλουστίος Χάρος.

— Ψεύδεται, γραῖα! ἀνέκραξεν ὁ ἄγνωστος.

— Ὁρκίζομαι εἰς τὸ ὄνομα τῆς Παναγίας τοῦ Πίλαρ.

— Ἄνοιξέ με, διὰ νὰ πεισθῶ περὶ τῆς ἀληθείας ὁ ἴδιος.

— Μὲ διέταξαν νὰ μὴ δεχθῶ κανένα ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ κυρίου δὸν Σαλουστίου, καὶ πρὸ πάντων εἰς τοιαύτην ὥραν.

— Γραῖα, εἶπεν ὁ ἄγνωστος μόλις δυνηθεὶς νὰ κρατήσῃ τὴν ὀργὴν του, σὲ λέγω νὰ ἀνοιξῆς, εἰδεμὴ σπῶ τὴν θύραν!

— ὦ! ἡ θύρα εἶναι στερεὰ, δὲν φοβεῖται τίποτε, καὶ πρὶν τὴν σπάσης, ἐρχεται ἡ φυλακῆ.

— Θαρρεῖς πῶς μὲ μέλει ἐμὲ διὰ τὴν φυλακὴν! ἀνέκραξεν ὁ ἄγνωστος· Ἡ φυλακὴ ἐγίνε διὰ τοὺς κλέπτας καὶ τοὺς γύφτους, καὶ ὄχι διὰ τοὺς εὐγενεῖς, ὡς ἐμὲ.

— Μάλιστα, μάλιστα, αὐτὸ ἐγένετο εἰς τὸν καιρὸν τοῦ παλαιοῦ πρώτου βοηθοῦ τοῦ Εἰσαγγελέως· ἀλλ' ἀφοῦ τοῦ ὁ βασιλεὺς δὸν Πέτρος, τοῦ ὁποίου ὁ Θεὸς νὰ μακρύνῃ τὰς ἡμέρας, διώρισεν τὸν Ἰωάννην Πασχάλην εἰς τὴν θέσιν τοῦ κυρίου Τελεσφόρου, ἡ φυλακὴ ἐγίνε δι' ὅλους. Κτύπα λοιπὸν ὅσον θέλεις, ἀλλὰ πρόσθε μὴ σπάσης τὴν θύραν τῆς φυλακῆς ἀντ' αὐτῆς.

Καὶ ταῦτα εἰποῦσα ἡ γραῖα, ἐκλείσσε τὸ παράθυρον. Ὁ ξένος ὤρμησε πρὸς τὰς κιγκλίδας καὶ ἐσεισεν αὐτὰς λυσσῶν· ἀλλ' ἰδὼν, ὅτι ἦσαν στερεώταται, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν θύραν, τὴν ὁποίαν ἐκτύπησεν ἐξ ὅλης δυνάμειος μὲ τὸ ξίφος του. Τότε ὁ Ἀντώνιος Μενδέζος, ὅστις, ὡς εἶδουμεν, παρευρέθη εἰς ὅλην τὴν σκηνὴν ταύτην, ἐσυλλογίσθη ὅτι ἐφθασεν ἡ στιγμή τῆς ἐπεμβάσεώς του.

— Θέλετε μὲ συγχωρήσει, κύριε, νὰ σᾶς παρατηρήσω, εἶπε, μὲ ὅλον τὸ πρὸς ὑμᾶς ὀφειλόμενον σεῖμα, ὅτι ἡ ἐνάτη παρῆλθε, καὶ διὰ τοῦτο πᾶσα νυκτερινὴ ταραχὴ ἀπαγορεύεται εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς Σιδιλλίας.

— Ποῖος εἶσαι, ἀχρεῖς; εἶπεν ὁ ἄγνωστος στραφεῖς εἰς τὰ ὀπίσω.

— Εἶμαι ὁ δὸν Ἀντώνιος Μενδέζος, ἀρχηγὸς τῶν νυκτερινῶν φυλάκων τῆς συνοικίας τῆς Γεράλδας.

— Ἄκουσε λοιπὸν, κύριε Ἀντώνιε Μενδέζε, ἀρχηγὸς τῶν νυκτερινῶν φυλάκων τῆς Γεράλδας: τράβα τὸν δρόμον σου, καὶ ἄφες με ἦσυχον.

— Μὲ συμπαθεῖς, κύριε, ἡ εὐγενεία σου θὰ ὑπάγῃς τὸν δρόμον σου, ἐπειδὴ ἀπαγορεύεται εἰς πάντα νυκτερινὴν διαβάτην νὰ σταθμεύῃ ἐνώπιον οἰκίας, ἐκτὸς ἂν ἦναι ἰδική του.

— Πῆ κακοφαίνεται, φίλε μου, ἀπεκρίθη ὁ ξένος ἀρχηγὸς πάλιν νὰ κρούῃ, δὲν σαλεύω ἀπὸ ἐδῶ.

— Ὁ θυμὸς σὲ κάμει νὰ λέγετε τὰ τοιαῦτα, κύριε, ἀλλ' ἐλπίζω, ὅτι θέλετε συλλογισθῆ καλῆτερα.

— Ὅλους τοὺς συλλογισμοὺς μου τοὺς ἔκαμα, ἀπεκρίθη ὁ ἄγνωστος καὶ ἤρχησε νὰ κρούῃ πάλιν.

— Μὴ μὲ βιάζῃς νὰ μεταχειρισθῶ τὴν βίαν, εἶπεν ὁ νυκτοφύλαξ.

— Κατ' ἐμοῦ; ἠρώτησεν ὁ ξένος.

— Κατὰ σοῦ μάλιστα, κατὰ σοῦ καὶ κατὰ παντός ἄλλου, ὅστις ἤθελε παρακούσῃ εἰς τὴν ὑπερτάτην ἐξουσίαν τοῦ πρώτου βοηθοῦ τοῦ Εἰσαγγελέως.

— Ἵπάρχει καὶ μίᾳ ἄλλῃ ἐξουσίᾳ ἀνωτέρα τῆς ὑπερτάτης αὐτῆς ἐξουσίας, καὶ πρόσγε!

— Ποία ἐξουσία;

— Ἡ ἐξουσία τοῦ βασιλέως.

— Δὲν τὴν γνωρίζω ἐγὼ αὐτὴν τὴν ἐξουσίαν.

— Ἄθλιε!

— Ὁ βασιλεὺς εἶναι ὁ πρῶτος ὑπῆκοος τοῦ νόμου, καὶ ἂν ὁ βασιλεὺς αὐτὸς ἦτον εἰς τὴν θέσιν σου, ἤθελα γονυπετήσῃ με τὸ ἐν γόνυ, ὅπως ὀφείλω νὰ πράξω εἰς τὸν αὐθέντην μου, καὶ οὕτω γονατισμένος θὰ τῷ ἔλεγα: Ἀποσυρῆτε, Μεγαλειότατε!

— Καὶ ἂν ἠρνεῖτο;

— Ἄν ἠρνεῖτο, θὰ ἐφώναζα τὴν νυκτοφυλακὴν, καὶ θὰ τὸν ἐστελλα μὲ ὄλον τὸ ἀπαιτούμενον σέβας, εἰς τὸ εἰς Ἀλκαζάρ παλάτιόν του. Ἀλλὰ δὲν εἶσαι σὺ ὁ βασιλεὺς: διὰ τελευταίαν λοιπὸν φορὰν σὲ λέγω νὰ ἀποσυρῆτε, εἰδεμὴ . . .

— Εἰδεμὴ; ἐπανέλαθεν ὁ ἄγνωστος γελῶν.

— Εἰδεμὴ γνωρίζω ἐγὼ νὰ σὲ βιάσω, κύριε, νὰ κάμῃς τοῦτο, ἀπήντησεν ὁ νυκτοφύλαξ καὶ ἔτεινε τὴν χεῖρα διὰ νὰ ἀρπάσῃ ἐκ τοῦ λαιμοῦ τὸν ἄγνωστον.

— Σκύλε! ἀνέκραζεν ὁ ἄγνωστος τιναχθεὶς εἰς τὰ ὀπίσω καὶ διεύθυνας τὴν αἰχμὴν τοῦ ξίφους του κατὰ τοῦ νυκτοφύλακος, ἀπομακρύνθητι ἢ ἀπέθανε!

— Σὺ μὲ βιάζεις, κύριε, νὰ σύρω τὸ ξίφος, εἶπεν ὁ Μενδέζος. Τὸ αἷμα τὸ ὁποῖον θέλει χυθῆ ἄς πέσῃ κατὰ τῆς κεφαλῆς σου!

Τρομερὰ πάλιν ἤρχησε τότε μεταξύ τῶν δύο αὐτῶν ἀνθρώπων, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ μὲν ἦτο ἐξημμένος ὑπὸ τῆς ἀρχῆς, ὁ δὲ ὑπεστηρίζετο ὑπὸ τοῦ δικαίου. Ὁ ξένος ἦτο ἐπιτήδειος καὶ ἐφαίνετο γυμνασμένος εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμὸν εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ ὄπλου του: ἀλλ' ὁ Ἀντώνιος Μενδέζος ἦτο ῥωμαλέος καὶ βυκίνητος ὡς ὄρεινός, εἰς τρόπον ὥστε ἡ πάλιν ἐξη-

κολούθησεν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς, χωρὶς νὰ κλίνη ἢ νίκη οὔτε ὑπὲρ τοῦ ἐνός οὔτε ὑπὲρ τοῦ ἄλλου: ἐπὶ τέλους τὸ ξίφος τοῦ νυκτοφύλακος ἐμπερδεύθη μετὰ τὸ ἐπανωφόριον τοῦ ἀντικάλου του, μὴ δυνηθέντος δὲ τοῦ Μενδέζου νὰ τὸ σύρῃ ταχέως ὀπίσω, τὸ τοῦ ξένου διεπέρασε τὸ στῆθος του. Ὁ Ἀντώνιος Μενδέζος ἀφῆκε κραυγὴν καὶ ἔπεσε. Τὴν στιγμὴν ταύτην ἀμυδρὸν φῶς διεχύθη ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ὁ δὲ ξένος ἀνυψώσας τὴν κεφαλὴν παρατήρησεν εἰς τὸ παράθυρον οἰκίας τινος ἀπέναντι αὐτοῦ κειμένης, γραῖάν τινα κρατοῦσαν λυχνίαν εἰς τὴν θύραν: ἔσπευσε λοιπὸν νὰ σκεπασθῆ μετὰ τὸ ἐπανωφόριόν του, καὶ ἀπεμακρύνθη ταχέως, χωρὶς νὰ ἀκούσῃ τὴν γραῖαν κραυγάζουσαν, ὅπερ τὸν ἐξέπληξε μεγάλως. Ἐξεναντίας ἡ λάμψις ἔγεινεν ἄφαντος, τὸ παράθυρον ἐκλείσθη πάλιν, καὶ ἡ ὁδὸς, βυθισθεῖσα εἰς τὸ σκότος τῆς ἐκ νέου, ἔμεινεν ἔρημος.

Τὴν ἐπαύριον, ἅμα ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου, ὁ Ἰωάννης Πασγάλης διετάχθη νὰ μεταβῆ εἰς τὸ παλάτιον τοῦ Ἀλκαζάρ. Ἵπῆκουσεν ἀμέσως, εὔρε δὲ τὸν δὸν Πέτρον ἤδη ἐξυπνον, καὶ περιμένοντα αὐτόν.

— Κύριε Πασγάλη, εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἅμα ἰδὼν αὐτόν, ἤκουσες νὰ λέγουν, ὅτι ἀπόψε συνέβη κατιεὶ πάλιν εἰς τὴν Σιδιλλίαν;

— Ὅχι, Μεγαλειότατε, ἀπεκρίθη ὁ Πασγάλης.

— Κακὸν ὄργανισμὸν λοιπὸν ἔχει ἡ ἀστυνομία σου, διότι μεταξύ τῶν ἑνδεκα καὶ τοῦ μερονυκτίου εἰς ἄνθρωπος ἐφρονέθη εἰς τὴν ὁδὸν τῆς Κανδύλας, ὀπισθεν τῆς Γεράλδας.

— Ἐνδέχεται, Μεγαλειότατε: ἀλλ' ἂν τὸ πρᾶγμα εἶναι ἀληθές, θὰ εὔρωμεν τὸ πτώμα.

— Ναί, ἀλλὰ τὸ χρέος σου, κύριε, δὲν περιορίζεται εἰς τὸ νὰ ἀνακαλύπτῃς τὰ πτώματα: πρέπει νὰ ἀνακαλύπτῃς καὶ τὸν φονέα.

— Θὰ τὸν ἀνκαλύψω, αὐθέντα.

— Σὲ δίδω τρεῖς ἡμέρας προθεσμίαν, καὶ ἐνθυμήσου ὅτι, κατὰ τὰς συμφωνίας μας, θέλεις ἀποκριθῆ διὰ τὴν κλοπὴν καὶ τὸν φόνον, μὲ χρήματα ἀντὶ χρημάτων, καὶ μὲ τὴν κεφαλὴν ἀντὶ τῆς κεφαλῆς: ὕπαγε.

Ὁ Ἰωάννης Πασγάλης ἠθέλησε νὰ κάμῃ παρατηρήσεις τινὰς διὰ τὴν βραχύτητα τῆς προθεσμίας: ἀλλ' ὁ δὸν Πέτρος ἐξῆλθε τοῦ δωματίου χωρὶς νὰ τὰς ἀκούσῃ.

Ὁ πρῶτος βοηθὸς ἐπανῆλθεν οἴκαδε βαθέως ἔχων τὸν νοῦν του προσηλωμένον εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, καὶ εὔρεν ἐκεῖ τὴν νυκτοφυλακὴν, ἡ ὁποία, ἀνακαλύψασα τὸ σῶμα τοῦ Ἀντωνίου Μενδέζου, ἤρχετο νὰ τῷ κάμῃ τὴν ἐκθεσιν: ἀλλ' ἡ ἐκθεσις αὕτη δὲν περιείχεν οὐδεμίαν πληροφορίαν. Οἱ περιπόλοι, διαδρασκεῖν τὴν ὁδὸν τῆς Κανδύλας, ὠλισθήσαν εἰς ἓν πτώμα, καὶ μετακομίσαντες αὐτὸ ἐμπροσθεν φανοῦ τινος ἐγνώρισαν ὅτι ἦτον ὁ ἀρχηγὸς τῶν Ἀντωνίου Μενδέζος. Ἀλλ' οὐδεμίαν εἰδησίαν εἰδίδετο περὶ τοῦ φονέως, διότι ὁ ὁδὸς τῆς Κανδύλας ἦτο πάντῃ ἔρημος καθ' ἡν στιγμὴν εὔρεθη τὸ πτώμα.

Ὁ Ἰωάννης Πασγάλης μετέβη ἀμέσως εἰς τὸ μέ-

ρος ὅπου ἐπράχθη ὁ φόνος· ἡ ὁδὸς ἦτο πλήρης, διότι οἱ περίεργοι ἴσταντο περί τῆς σφαρᾶς αἵματος. Ὁ πρῶτος βοηθὸς ἠρώτησεν ὅλους, ἀλλ' οὐδεὶς ἐγνώριζε πλεονέκτον ἀφ' ὃ, τι ἐγνώριζε καὶ αὐτός· εἰσῆλθεν ἔπειτα εἰς τὰς περίεξ οἰκίας· ἀλλ' εἶπε διότι οἱ κατοικοῦντες αὐτὰς ἐφοῦσαν μὴ ἐνοχοποιηθῶσιν, εἶτε διότι πῶσιν ἠγνοοῦν τί συνέβη, δὲν τῷ ἔδωκαν οὐδεμίαν πληροφορίαν. Ὁ Πασχάλης ἐπανῆλθεν οἰκαδὲς ἐλπίζων ὅτι κατὰ τὸ δικαστήριον τῆς ἀπουσίας του, εὐάναντο νὰ γίνωσιν τινες ἀνακαλύψεις. Οὐδὲν ἐν τούτοις νέον ἐγνώριζον ἢ φυλακῆ, ἐρωτηθεῖσα καὶ δευτέρῃ ἀπεκρίθη, ὅτι εἶχεν εὑρετὸν Μενδέον κρατοῦντα ἀκόμη τὸ ξίφος του γυμνόν, ὅπερ ἀπεδείκνυσεν, ὅτι εἶχεν ὑπερασπισθῆ ἑαυτὸν κατὰ τοῦ ἀντιπάλου του. Ὁ Ἰωάννης Πασχάλης μετέβη εἰς τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο τὸ πτώμα, καὶ τὸ ἔετασε μετὰ προτοχῆς τὸ ξίφος εἰσελθὼν εἰς τὸν δεξιὸν κόλπον, ἐῆλθε κάτωθεν τοῦ ἀμειστοῦ ὤμου ὁ δυστυχὴς Ἀντώνιος ἀντέταξε γυναικίως τὸ στῆθος εἰς τὸν ἐχθρὸν του. Ἀλλ' ὅλα ταῦτα δὲν ἔλεγον ποῖος ἦτο ὁ ἐχθρὸς του.

Ὁ Ἰωάννης Πασχάλης διῆλθε τὴν ἡμέραν παραδιδόμενος ὅλος εἰς εἰκασίας· ἀλλ' ὅλαι αἱ εἰκασίαι του δὲν τὸν ἔφερον οὔτε εἰς τὴν σκιάν καν πιθανότητός τινος. Παρῆλθε καὶ ἡ νύξ χωρὶς νὰ παραῖη νεώτερόν τι. Τὴν δὲ αὐγὴν διετάχθη νὰ μεταβῆ εἰς τὰ ἀνάκτορα.

— Λοιπὸν; τὸν ἠρώτησεν ὁ δὸν Πέτρος, γνωρίζεις τὸν δολοφόνον;

— Ὅχι ἀκόμη, αὐθέντα, ἀπεκρίθη ὁ Πασχάλης· ἀλλὰ διετάξα νὰ γίνωσιν αἱ μεγαλύτεραι ἐρευναι.

— Σὲ μένουν ἀκόμη δύο ἡμέραι, εἶπεν ὁ βασιλεὺς, καὶ εἰσῆλ' ἐν εἰς τὸ δωμάτιόν του.

Ὁ Ἰωάννης Πασχάλης κτετέριψε καὶ τὴν δευτέραν ἡμέραν εἰς ματαίαις ἐξετάσεις. Ἐπῆλθε καὶ ἡ νύξ χωρὶς νὰ συνεπιφέρῃ τι, καὶ παρῆλθεν ὡς τὴν προηγουμένην. Τὴν τρίτην ἡμέραν, ὁ Ἰωάννης Πασχάλης μετεκαλέσθη εἰς τὸ παλάτιον.

— Λοιπὸν! τὸν ἠρώτησεν ὁ δὸν Πέτρος, ἔχεις τίποτε νέον νὰ μᾶς εἴπῃς;

— Τίποτε, Μεγαλειότατε, ἀπεκρίθη ὁ Πασχάλης, μᾶλλον αἰσχυνόμενος διὰ τὸ ἀτελεσφόρητον τῶν ἐξετάσεών του, ἢ φοβούμενος δι' ἑαυτὸν.

— Μία ἡμέρα σὲ μένει ἀκόμη, εἶπε ψυχρῶς ὁ βασιλεὺς, καὶ εἶναι περισσότερος καιρὸς ἢ ὅσος ἀσκατεῖται διὰ δικαστήν τὸσῶ ἱκανὸν ὡς σὺ, διὰ νὰ ἀνακαλύψῃς τὸν ἐνοχόν.

Καὶ ἐπανῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιόν του.

Ὁ Ἰωάννης Πασχάλης συ-έλεξε τὴν ἡμέραν ταύτην ὅσας ἀποδείξεις ἐδυνήθη νὰ εὑρῇ, ἀλλ' αἱ ἀποδείξεις αὐταὶ ὅλαι ὁμοῦ δὲν ἦσαν ἀπογοῶσαι. Τὰ πάντα ἦσαν καθαρὰ ὡς πρὸς τὸ θῦμα, ἀλλ' ὡς πρὸς τὸν φονέα τὰ πάντα ἔμενον εἰς τὸ σκότος, μ' ὅλας τὰς προσπάθειαις, τὰς ὁποίας κατέταλεν ὁ πρῶτος βοηθός.

Ἦλθε καὶ ἡ ἑσπέρα . . . ἡ ἑσπέρα! δηλαδή δὲν ἔμενον εἰς τὸν Πασχάλην, εἰμὴ μία μόνη νύξ· ἀπεφάσισε λοιπὸν νὰ ἐπισκεφθῇ καὶ τελευταίαν φορὰν τὸν τόπον ὅπου ἐξετελέσθη ὁ φόνος, ἐλπίζων ὅτι

ἀπὸ τὸν τόπον ταῦτον καὶ ἀπὸ τὰ περίεξ του ἤθελεν ἀνακαλύψῃ φῶς τι· ὁ φόμος τοῦ Ἀντωνίου Μενδέου εἶχεν ἤδη λησμονηθῆ, ὁ δὲ λίθος, ἐρυθρὸς ἀκόμη, ἦτον ἡ μόνη μένουσα μαρτυρία.

Ὁ Ἰωάννης Πασχάλης ἐστάθη ἐμπροσθεν τοῦ τελευταίου ταύτου ἵχνους τοῦ κακούργηματος. τὸ ὅποιον ἤρχησε καὶ αὐτὸ νὰ ἐκλείπῃ, ὡς ἂν ἦτο πεπρωμένον νὰ τῷ λειψῶσιν ὅλαι αἱ ἐνδείξεις ἐστάθη λοιπὸν ἐκεῖ, καὶ ἔμεινεν ἀκίνητος καὶ σκεπτικὸς σωστὴν μίαν ὥραν, ὁπότε τῷ ἐράνη, ὅτι κάποιος τὸν ἐρώναζεν, ἐστρεψε τὴν κεφαλὴν καὶ εἶδεν εἰς παράθυρόν τι ἀπέναντι τῆς οἰκίας τῆς Ἐλεονώρας Χάρου, γραῖαν τινα ἥτις τῷ ἔκαμε νεῦμα ὅτι εἶχε κατὶ νὰ τῷ εἴπῃ. Εἰς τὴν θέτιν εἰς ἣν εὐρίσκειτο ὁ δικαστής, τὸ φρονιμώτερον ἦτο νὰ μὴ καταρρονήτῃ μηδεμίαν εἰδήσιον. Ἐπροχώρησε λοιπὸν ὑπὸ τὸ παράθυρον κατὰ τὴν αὐτὴν δὲ στιγμὴν ἐν κλειδίον ἔπασεν εἰς τοὺς πόδας του, καὶ τὸ παράθυρον ἐκλείσθη. Ἐνόησεν ὅτι ἡ γραῖα δὲν ἤθελε νὰ τὴν παρατηρήσῃ· ἀνέλαθε τὸ κλειδίον καὶ τὸ προσηύρασε εἰς τὴν θύραν· ἡ θύρα ἠνοιχθη· ὁ Ἰωάννης Πασχάλης εἰσῆλθε, καὶ θέλων νὰ μεταχειρισθῇ καὶ αὐτὸς τὸ αὐτὸ μυστήριον ὅπως ἡ γραῖα, ἐκλείσσε τὴν θύραν ἅμα εἰσελθὼν.

Τότε εὐρίθη εἰς διάδρομον σκοτεινὸν καὶ στενὸν, εἰς τὴν ἄκρην τοῦ ὁποίου ὠλισθήσε πλησίον κλίμακος· τὸ παράθυρον τὸ ὅποιον ἡ γραῖα εἶχεν ἀνοίξει, εὐρίσκειτο εἰς τὸ δεύτερον πάτωμα· ἡ κλίμαξ αὐτὴ φυσικὰ ἔπρεπε νὰ φέρῃ εἰς τὸν θάλαμόν της. Ὁ Ἰωάννης Πασχάλης δράξας τότε τὸ παρ' αὐτὴν σχοινίον ἤρχησε ν' ἀναβαῖνῃ τὰς βαθμίδας. Φθὰς δὲ εἰς τὴν δευτέραν ὀροφήν, εἶδε διὰ τινος θύρας ἠμικλειστοῦ ἀμυδρὸν φῶς· ἐβθασεν εἰς αὐτήν, τὴν ὠθησε, καὶ ἀνεγνώρισεν τὴν γραῖαν τὴν ὁποίαν εἶχεν ἰδεῖ εἰς τὸ παράθυρον. Ἡ γραῖα τῷ ἔνευσε νὰ κλείσῃ τὴν θύραν, αὐτὸς ὑπήκουσε, καὶ προχώρησεν πρὸς αὐτήν.

— Ἡ εὐγενεῖα σου εἶσαι, κυρία, εἶπεν, ἡ ὁποία μὲ ἔνευσε νὰ ἀναβῶ;

— Ἐγὼ μάλιστα, ἀπήντησεν ἡ γραῖα, διότι ἠ-ζουσα τί εἴηται;

— Καὶ ἠμπορεῖς νὰ μὲ δώσης πληροφορίας δι' ὅ, τι εἴητουν;

— Ἴσως, ἂν ἤρκεισ' ε νὰ μὴ μὲ ἐνοχοποιήτετε.

— Ὁρκίζομαι, καὶ περὶ πλέον σὲ ὑπόσχομαι ἀξιώλογον ἀνταμοιβήν.

— Ἢ! δὲν μὲ μέλει τόσον δι' ἀνταμοιβήν — ἂν καὶ νὰ σὰς εἰπῶ τὴν ἀλήθειαν, δὲν θὰ μὲ βλάψῃ διότι δὲν εἶμαι πλουσία — ὅσον λυποῦμαι νὰ βλέπω εἰς στενοχωρίαν ἀνθρώπων τόσον ἀξιώτιμον, ὡς σὰς τοῦτο μὲ ἀναγκάζει νὰ σὰς βοηθήσω, διότι γνωρίζω πολὺ καλά, ὅτι δὲν σὰς μένει πλέον καιρὸς, εἰμὴ ἕως αὐριον διὰ νὰ ἀνακαλύψετε τὸν δολοφόνον, καὶ ὅτι ἂν ἡ κεφαλὴ του δὲν πέσῃ, πρέπει νὰ πέσῃ ἡ ἰδικὴ σας ἀντ' αὐτῆς. Τί θὰ γινῇ λοιπὸν ἡ δυστυχὴς Σιδιλία ἂν ἀπολέσῃ τὸν καλὸν δικαστήν της;

— Ὁμίλητε λοιπὸν, κυρία μου, ὁμίλησε, διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ!

— Πρέπει νὰ σὰς εἰπῶ, ἐξηκολούθησεν ἡ γραῖα,

ὅτι ἡ ἀπέναντι τῆς ἰδικῆς μας οἰκία ἀνήκει εἰς τὸν κόμητα Δαλούστιον Χάρον.

— Τὸ γνωρίζω.

— Καὶ ἐκατοικεῖτο ἀπὸ τὴν ἀδελφὴν του δόνα Ἐλσονόραν.

— Τὸ γνωρίζω καὶ τοῦτο.

— Αἶ καλὰ! αὐτὴ ἡ κυρία εἶχεν ἐραστὴν ὡραῖον κύνιον, ὁ ὁποῖος ἤρχετο καθ' ἑκάστην ἑσπέραν σκεπασμένος μὲ τὸ ἐπανωφόριόν του, ἐστέκετο ἐμπροσθεν τῆς οἰκίας καὶ ἐτύπα τρὶς τὰς χεῖρας του.

— Ἐ! καὶ τότε;

— Τότε ἠνοίγετο ἡ θύρα, ὁ κύριος εἰσῆρχετο καὶ ἐξήρχετο μίαν ὥραν πρὶν ἐξημερώσῃ.

— Ἐπειτα;

— Χθὲς τὸ πρωὶ ὁ ἀδελφός, μαθὼν βέβαια τὴν ὑπόθεσιν, ἦλθε καὶ ἐπῆρε τὴν ἀδελφὴν του, ἀπῆλθε εἰς τὴν οἰκίαν μίαν μόνον γραῖαν ἐπιστάτριαν, εἰ τὴν ὁποίαν διέταξε νὰ μὴν ἀνοίξῃ εἰς κανένα, ἵσπερ χθὲς, ὅταν ὁ κύριος αὐτὸς ἦλθεν, εὔρε τὴν θύραν κλεισμένην.

— Ἐξακολούθει.

— Λοιπὸν! ἐπειδὴ τοῦτο δὲν τὸ ἐνοστιμεύετο, καὶ ἐπειδὴ ἡ γραῖα ἐπιστάτρια, πιστὴ εἰς τὴν διαταγὴν, δὲν ἠθέλησε νὰ ἀνοίξῃ, ὁ καλὸς σου κύριος ἐδοκίμασε νὰ σπᾶσῃ τὴν θύραν.

— Ἀ! Ἀ! βίαν βλέπω ἔχομεν, ἐψιθύρισε λέγων ὁ Πασχάλης.

— Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἔφθασεν ὁ πτωχὸς Ἀντώνιος, ὁ ὁποῖος ἐδοκίμασε νὰ πείσῃ τὸν ἄλλον νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν οἰκίαν του, ἀλλ' ὁ κύριος αὐτὸς δὲν ἠθέλησε νὰ ἀκούσῃ τίποτε, καὶ ἐκβαλὼν τὸ ξίφος του ἐρόνευσε τὸν Ἀντώνιον.

— Πολυτίμους λεπτομερείας, μὰ τὴν ζωὴν μου, ἔχεις, εἶπεν ὁ Πασχάλης. Ἀλλ' αὐτὸς ὁ κύριος, ποῖος εἶναι;

— Ὁ ἄλλος ἐκεῖνος;

— Ναι, ναί, ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἤρχετο καθ' ἑκάστην νύκτα.

— Ἐκεῖνος ὅστις ἐρόνευσε τὸν Ἀντώνιον;

— Βέβαια, βέβαια, αὐτὸς ὁ ὁποῖος ἐρόνευσε τὸν Ἀντώνιον.

— Αἶ καλὰ! εἶναι. . . .

— Εἶναι; . . .

— Ὁ βασιλεὺς, εἶπεν ἡ γραῖα.

— Ὁ βασιλεὺς! ἀνέκραξεν ὁ Ἰωάννης Πασχάλης.

— Ὁ βασιλεὺς, μάλιστα.

— Εἶδες τὸ πρόσωπόν του;

— Ὁχι.

— Ἦκουσες τὴν φωνὴν του;

— Ὁχι.

— Ποθεν λοιπὸν τὸν ἐγνώρισες;

— Διότι τρίζουν τὰ κόκκαλά του ὅταν περιπατῇ.

— Τῶντι, ἀπήντησεν ὁ δικαστής, τὸ παράξενον αὐτὸ τὸ παρετήρησα εἰς αὐτὸν μόνον. Ἄκουσε, κυρία, ἀπόψε θὰ ἔχεις τὴν ὑποσχεθεῖσαν ἀνταμοιβήν.

— Καὶ τὸ μυστικόν, θὰ τὸ φυλάξετε πάντοτε μυστικόν;

— Ἀμφιβάλλεις;

— Ὁ θεὸς λοιπὸν νὰ σᾶς φυλάττῃ, κύριε δικαστά! ἡ εὐτυχεστέρα ἡμέρα τῆς ζωῆς μου θὰ εἶναι ἐκείνη, καθ' ἣν θὰ σώσω τὴν ζωὴν σου, τὴν ζωὴν τοῦ ὁποῖου εἶσαι τόσον πολὺτιμος δι' ὅλους μας.

Ὁ Ἰωάννης Πασχάλης ἀποχαιρετίσας τότε τὴν γραῖαν ἐπανεῆλθεν οἴκαδε, καὶ ἐστείλεν ἀμέσως δικαστικὸν κλητῆρα εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Ἀλκαζάρ. Διὰ τοῦ κλητῆρος τούτου προσεκαλεῖτο ὁ δὸν Πέτρος βασιλεὺς τῆς Καστιλλίας, νὰ ἐμφανισθῇ τὴν ἐπαύριον ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τοῦ πρώτου βοηθοῦ τοῦ Εἰσαγγελέως.

(Ἐπταί τὸ τέλος.)

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΗΘΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ

τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους ἐπὶ τῶν ἠρωϊκῶν

τῆς ἀρχαιότητος χρόνων.

(Συνέχεια καὶ τέλος. Ἰδε φυλλάδ. ΡΚΓ.)

Γ. Θρησκείμα. — Ἐπιστήμαι καὶ τέχναι.

Προκειμένου νὰ πραγματευθῶμεν περὶ τοῦ θρησκείματος τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, δὲν θέλομεν ἐκθέσει οὔτε τὸν κατάλογον ὄλων τῶν θεοτήτων καὶ τῶν εἰς ἑκάστην ἐξ αὐτῶν ἀποδιδομένων προσόντων καὶ χαρακτήρων, οὔτε τὰ ἀρχαιότερα ἢ νεώτερα ἐρμηνευτικὰ συστήματα περὶ τῆς καταγωγῆς τῆς Ἑλληνικῆς μυθολογίας καὶ τῶν φιλοσοφικῶν θεωρημάτων, τὰ ὁποῖα ἡ μυθολογία αὕτη δῆθεν περιελάμπεν. Ἀλλὰ θέλομεν ἐδιατρίψῃ μόνον περὶ τὴν θεωρίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ θρησκείματος, δηλ. τὴν διαίρεσιν καὶ διάκρισιν τῶν Ἑλληνικῶν θεοτήτων, κατὰ τοὺς ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων αὐτῶν ἀποδιδόμενους εἰς αὐτὰς διαφόρους χαρακτήρας, σκιαγραφοῦντες ἰδίως τὸν χαρακτῆρα τῶν ὑπερτάτων θεῶν, τὰ παρὰ τῶν Ἑλλήνων περὶ εἰμαρμένης προσεσόμενα, τὴν παρ' αὐτοῖς σχέσιν τοῦ θρησκείματος πρὸς τὴν ἠθικὴν, τὰ περὶ μελλούσης ζωῆς καὶ τὰ κατὰ τὴν λατρείαν καὶ τὰς θυσίας.

Τὰ ἀντικείμενα τῆς λατρείας τῶν παναρχαίων Ἑλλήνων δύνανται νὰ διακριθῶσιν εἰς ἀντικείμενα τῆς φυσικῆς μυθολογίας, καὶ εἰς ἀντικείμενα τῆς ἠθικῆς μυθολογίας. Τὰ πρῶτα ὑποδιαίρουνται ἰοὶ εἰς ἀντικείμενα φυσικὰ, καθ' ἑαυτὰ λατρευόμενα, καὶ ἐπὶ τούτῳ προσωποποιηθέντα.

Τὰ φυσικὰ ταῦτα ἀντικείμενα καὶ φαινόμενα δὲν ἐθεωροῦντο ὡς θεότητες, δὲν ἤξιοῦντο ἅπαντα κοινῆς λατρείας, οὐδ' ἐλογίζοντο ἅπαντα ἐπενεργούντα κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἐπὶ τὰ ἀνθρώπινα πράγματα. Κατ' ἀρχάς, ὡς τοιαῦτα ὑπελαμβάνοντο μᾶ-